

- Srovnání Platóna a Aristotela
 - dva největší filozofové starověkého Řecka .. 322 př.n.l. .. zlom mezi klasickým a helénistickým obdobím .. změna
 - 323 umírá Alexandr Makedonský
- ontologie:
 - nauka o bytí, jsoucnu, odpovědi na otázky: Jak vznikl svět, co je podstatou světa...?
 - Platón:
 - je objektivní idealista (svět idejí)
 - lidská duše je nesmrtelná (krouží kolem světa idejí)
 - píše v dialozích .. jsou psané skrze metafory, příběhy .. je básník
 - Aristoteles:
 - podstatou světa je látka/hmota (Causa materialis) a forma (Causa formalis)
 - lidská duše je nesmrtelná (rostliny)
 - je vědecký, empirický .. zkoumá, hledá .. podkládá svoje myšlenky zkušeností
- gnozeologie:
 - P:
 - pyramida ideálního státu .. snažil se ji realizovat – dopadlo to pro něho špatně
 - estetika: odmítá zobrazovací umění .. nemá smysl to zobrazovat, dokonalost je ve světě idejí .. v našem reálném světě je pouze nedokonalost .. bere na milost lyriku a hudbu
 - A:
 - existující ústavy – na už zavedeném to vyhodnocoval
 - polyteia
 - antická tragédie – Oresteia .. syn zabije svou matku, protože zabila jeho otce
 - antičtí hrdinové končí tragicky .. Orestes smrtí a Oidipus oslepne
 - katarzivní účinky – katarze = morální očista .. když uvidím ty chyby, už to sám neudělám
- etika:
 - P:
 - Sokrates je autorita .. Sokrates se přel se sofisty (Protágoras, Gorgiás)

7.9.

- odkaz Sokrata
 - 3 filozofické školy po Sokratovi:
 - Megarská
 - podle města Megara .. představitel Euklidés (přelom 5. a 4. století před n. l.)
 - logickým postupem je „paradox lháře“
 - když řeknu, že lžu, mluvím pravdu?
 - „Všichni Kréťané jsou lháři.“, řekl Kréťan.
 - Kýrenská
 - město Kýrény (S Afrika) .. představitel Aristippos
 - řeší Sokratovský pojem dobra .. co je dobro/životním cílem je - slast (duchovní prožitek slasti)
 - na Kýrenskou školu navazují Hédonikové (orientace na tělesné prožitky - Quo Vadis)
 - Kýnická

- představitel Anthisténés
 - kynik = cynik
 - hledají otázku Sokrata - Co je dobré? být apatický/lhostejný vůči materiálním věcem .. pozdě být lhostejný vůči všemu
 - nejslavnějším je Diogenés (žil v boudě a poté v sudu) Sinopy
- odkaz Platona a Aristotela
 - po smrti Platona se nedostal do čela Aristoteles .. jeho školu zdědil jeho syn
 - několik stovek let se od Platona vůbec neodchýlili
 - kolem n.l. se začínají rozvíjet: skepticismus (helénistické období), eklekticismus, novoplatonismus
 - 529 končí škola .. císař Justinián ji nechal zavřít .. toto datum = konec antické kultury/filozofie/umění...
- odkaz Aristotelův
 - založil si vlastní školu Lykeion/Peripatetická škola
 - byl vědec .. Peripatetikové nebyli filozofové nýbrž vědci/matematici/fyzikové...
 - Andronikos Rhódský - setřídil matematiku (asi)
- Helénistická filozofie
- 322 př. n. l. se naprosto mění přístup k filozofii .. Aténské povstání, Římské povstání .. základní otázka „Jak žít v tomto novém společenském klimatu?“ .. základní disciplínou je etika
- objevují se školy:
 - Stoicismus
 - Stoikové se zabývali primárně etikou .. ale, abychom pochopili etiku, musíme se věnovat i logice (teorie myšlení) a fyzice (teorie přírody)
 - základní myšlenka „Žít ve shodě s přírodním řádem“
 - Stoický mudr skrze svůj rozum se poznává (jaké je jeho místo ve světě/ve světovém řádu)
 - jediné dobro je žít ve shodě s přírodou - v tom spočívá dobro
 - zlo = když jsme nerozumní, když tento řád nerespektujeme
 - adiafora - věci, vůči kterým máme být naprosto lhostejní
 - mezi nimi se objevují i otroci .. jednou z adiafor je otroctví
 - adiaforou je i smrt nebo zdraví, majetek (čím víc toho budeme mít, tím víc se budeme trápit)
 - stoa poikilé = sloupořadí .. architektonický prvek v jejich domě/centru
 - hlásají lásku k člověku
 - prožíváme afekty = pudy/vášně .. po něčem toužíme/usilujeme .. matou náš rozum, proto je musíme překonávat .. musíme se zbavit těchto vášní (apatheia = apatie = lhostejnost)
 - nejstarší Stoa
 - zakladatelem je Zénón z Kitia .. žil na přelomu 4. a 3. stol. př.n.l. (340-260)
 - založil tuto filozofickou školu .. představitel nejstarší (Řecké) Stoa
 - střední Stoa
 - Poseidonios
 - mladší Stoa
 - rozvíjí se v Římě .. Epiktétos (otrok, hodně mluvil o svobodě), Seneca, Markus Aurelius (filozof na trůně, přijal Stoickou nauku už ve 12ti letech, řídil se jí v osobním životě/státnickém jednání po celý život)
 - Epikureismus
 - Epikuros - zakladatel, pocházel z ostrova Sámos (Pythágoras)

- svět je složen z atomů .. ale mají svobodnou volbu, mohou se odchýlit z drah
- (341-270) .. žil v Athénách .. založil filozofickou školu, která byla obehnaná vysokou zdí - Athéňané nevěděli, co se děje za zdmi - byli podezřeni z rozkoši/orgií
- epikurejci byli „v pohodě“ .. člověk se nemá starat o věci, které nelze změnit .. individualista .. neúčastnit se veřejných věcí .. žít sám pro sebe, aby se vyhnul strastem... důležitá je slast .. chodili, vykládali, filozofovali .. proč se trápit, že nejsou Athény svobodné
- založena na logice, fyzice a etice
- jsou ontologicky materialisté .. navazují na atomisty (Démokritos)

14.9.

▪ 3. Antický skepticismus

- zk. Aristoteles, Helénismus .. odkaz Sokrata a Platona
- skepse je v současné době hodně rozvinutá .. skepticismus = filozofická škola, jejíž zájmem je kriticky hodnotit/pochybovat o soudech, které byly vyřčeny .. vyjadřuje pochybnosti o hodnověrnosti poznání
- zakladatelem filozof Pyrrhón - první fáze
 - žil v době Alexandra Makedonského (byl členem jeho vojska .. dostal se až do Indie - ovlivnilo ho to)
 - podstata věcí je nepoznatelná .. mohou pouze říct, jak se nám věci jeví
 - „Jaké jsou věci?“
 - „Nevím a nemohu poznat.“
 - „Jaký k nim mám zaujímat postoj?“
 - „Mám se zdržet úsudku.“
 - „Co tím získám? Když budu takto postupovat.“
 - „Získám klid.“
- druhá fáze - akademická
- nejmladší skepse - n.l. - Sextos Empeirikos
 - zmírnil skepticismus .. přijímá malé pravdy .. „Jsou konkrétní jedinečná fakta (především Empirický fakt) a ta přijmout mohu
 - vidím kočku a spočítám, že má 4 nohy
 - skeptičtí bychom měli být k velkým pravdám
 - Co je pravda? Co je smyslem života?
- v Římské filozofii - probabilismus (probabilis = pravděpodobnost)
 - nejde nám o to, co určitě platí, ale co je pravděpodobné

▪ 4. Eklektismus

- filozofická škola, která se zrodila až v Římském období .. vychází z Římských názorů .. vzdělaný Říman nemá potřebu vytvářet něco nového .. vybírají z předchozích filozofií to, co považují za platné/co se jim jeví správné/dostačující .. byli velmi praktičtí
- představitel - nejslavnější řečník Marcus Tullius Cicero
 - vychováán v Řecku .. nejvíce ho ovlivnil skepticismus a stoicismus .. vybral si z nich ..
 - převedl do latiny Řeckou filozofickou terminologii - přejala ji i ostatní Evropské kultury/jazyky
- Alexandrijský eklektismus
 - žil zde žid Filón Alexandrijský

- navazuje na Stoiky, nejvíce z nich vybírá .. Logos je něco co je identické s bohem
- 5. Novoplatonismus
 - zakladatel Ammonios Sakkas
 - odkazuje se k němu jeho žák Plotínos
 - 2.-3. stol. n.l.
 - celý tento systém založil Plotínos
 - spisy: Enneady
 - pojmenováno podle kompozice .. Enneady = devítka .. 9 základních částí
 - 5. myšlenky idejí, 6. nejvyšší princip a dobro
 - podstatou bytí musí být něco, co je duchovní .. počátek chápe v jednom duchovním principu - nazývá to „jedno“ (počátkem všeho je tzv. „jedno“/„první“/„dobro“)
 - všechno vzniká emanací - vyzařování z „jedna“ .. děje se stupňovitě (jsou stupně bytí .. nejbližší jsou duchovní stupně .. materiální věci jsou vzdáleny od „jedna“ nejvíce)
 - občas tvrdí, že už to není filozofie (snaží se odpovídat na otázky racionálně), nýbrž mystika
 - emanaci racionálně poznat nemůžeme .. Platón je ještě racionalista (co vidíme kolem sebe jsou stíny, pravda je ve světě idejí)
 - čerpá z něho křesťanství
 - Bohius
 - žil na přelomu 5.-6. století (Antické kulty byly zakázány .. jako Novoplatonik/pohan/Stoik byl popraven křesťanským králem Theodorikem) .. byl dlouho vězněn .. zde sepsal poslední antické dílo „Útěcha filozofie/Filozofie učitelka“
 - umírá 525 = končí antická filozofie

16.9.

- Středověká filozofie .. období křesťanství
 - nenajdeme jiné filozofické myšlení, které je spjato s křesťanstvím .. středověká = křesťanská
 - 1. stol. př. n. l. (10.-20. léta př. n. l. .. Ježíš se narodil 4 př. n. l.) vzniká filozofie jako sekta - náboženská teorie, která je menšinová (kterou vyznává jen menšina) a často je za to pronásledována
 - Jan Křtitel - část se odštěpuje od Judaismu .. hlásá sociální spravedlnost a rovnost
 - jestli se narodíš jako otrok, tvoje smůla/tvůj problém
 - **Ježíš ukřižován, když byl Pilát Ponský prefektem (26-36 n. l.)
 - nabývá na významu s příchodem Ježíše z Nazaretu .. poté byl pokřtěný, pomazaný .. Ježíš je historickou osobností .. je zkoušen ďáblem .. ve 30ti letech začíná hlásat křesťanství .. hlásá skrze uzdravení, výchovu .. uzdravoval nemocné = tělesně, i duševně (že jsou nevěřící)
 - v Judaismu a Islámu je Ježíš považován za proroka .. Křesťanství - Mesiáš spasitel - tím ukřižováním sňal z lidí své hříchy
 - historikové se domnívají, že by byla postava Ježíše zapomenuta (po jeho ukřižování se jeho učedníci rozprchli), kdyby zde nesehrál roli zázrak „z mrtvých vstání“
 - po smrti nějaké osobnosti, která se stala kultem, se vytvoří řada legend...

- po jeho smrti se začíná křesťanství šířit skrze jeho učedníky (apoštoly) .. legendy týkajících se učedníků (Petr, který Ježíše zapřel .. Tomáš, který neuvěřil z mrtvých vstání) .. kolem poloviny 1. stol. n. l. čím dál méně se hlásá sociální spravedlnost, že si máme být rovni .. už jen ctnosti „láska, víra, naděje“
- křesťanství se začíná výrazně šířit .. zázraky, které se tradují, lidi fascinují/zajímá je to .. začíná být velmi masovým náboženstvím
- v Římské říši vyznáváno není .. jsou zde stále Antické kultury .. ve 4. stol. n. l. dochází k:
 - 313 edikt Milánský .. Křesťanství zrovnoprávněno s Antickými kultury
 - 384 považováno za oficiální náboženství Římské říše
- od 4. stol. se stává primárním/masovým/jediným...
- v 11. století (1054) - rok velkého schizmatu .. rozštěpení na Římsko-katolickou a Pravoslavnou církev .. nástupcem Ježíše se stal apoštol Petr - stále existuje nástupnictví .. v Pravoslavné církvi žádný nástupce není - je to odmítáno, řada těch, kteří církevní obřady vykonávají, hovoří s věřícími, ale nikdo není v čele, chybí osobnost... řada patriarchů a popů .. něco jako biskup v Ř-kat.
- 15. století - doba reformace - odděluje se reformační hnutí z Římsko-katolické církve .. neuznává žádného nástupce .. nelpí na tradicích .. jediný pramen víry je Bible .. proto se od sebe liší obřady
- v současné době funguje ekumenické hnutí - snaha o sjednocení různých proudů křesťanství (jednotlivá odvětví k sobě hledají cestu, hledají společné body... nechtějí už spolu soupeřit) - rozšiřuje se mezi křesťanskými církvemi, ale také mezi různými náboženstvími (aby vůči sobě nebyla v negaci, aby se navzájem nelikvidovali...)
- křesťanská filozofie -